

Ureja: glavni in odgovorni urednik Katarina Smodej in odbor za informiranje, ki ga sestavljajo: Stane Primožič — predsednik, Ivan Mauser — podpredsednik in člani: Olga Abramič, dipl. inž., Jošt Bajželj, Marinka Farčnik, Zlata Humer in Slavka Rojina. Tisk: ČP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO XIV. — 31. XII. 1970 — Št. 12

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

tekstilec

Iz vsebine:

- Ob novem letu 1971
- Mladina o »Akciji 75«
- O delu kolekt. izvrš. organov
- Letošnji upokoјenci iz tkal. I.
- Pravilnik o požarno varnostni zaščiti podjetja
- Vsestranska uporabnost naših izdelkov

Ob novem letu 1971

Vsakokrat ko se bližamo koncu tekočega leta, si nehoti napravi-mo bilanco doseženih uspehov ali neuspehov v minulemu letu. Običajno s takšno samokritično oce-neno nismo popolnoma zadovoljni, ker na osnovi konkretnih dejstev ugotavljamo, da bi si lahko ustva-rili boljše pogoje, če bi seveda ukrepali drugače.

Popolnoma drugačno pa je raz-položenje, ko razmišljamo o svoji bližnji bodočnosti. Optimistično predvidevamo, da mora biti pri-hodnje leto boljše od preteklega in to nas sili k temu, da vedno z slim, da tudi delavci našega ko-veseljem stopamo v novo leto. Mi-lektiva, vsaj v večini delijo z me-noj uvodno mnenje.

Če kritično ocenimo naše priza-devanje za boljši poslovni uspeh

v letu 1970, moramo biti v celoti nezadovoljni. To se nam odraža tudi v našem materialnem položa-ju. Vzroki teh uspehov so poznani in jih ne bom našteval. Ti neuspe-hi nas pa vzpodbujajo k temu, da jih v prihodnjem letu odpravimo in da s tem ustvarimo tako za podjetje kot za delavce boljši ma-terialni položaj. Zavedati se mo-ramo, da nam samoupravni sistem daje vse pogoje, da si ustvarimo takšno ekonomsko osnovo, katera nam daje boljšo perspektivo za nadaljnji razvoj. Ob tem se mo-ramo zavedati tudi svojih dolžno-sti in odgovornosti pri skupnem reševanju vseh nalog katere lahko bistveno vplivajo na notranjo eko-nomiko. Ne smemo pričakovati, da se bo naš položaj bistveno po-pravil s spremembo ekonomskega sistema od zunaj ali pa z drugi-

mi administrativnimi ukrepi. De-lavci morajo imeti zaupanje v la-stne sile, katere morajo stremeti za tem, da se z boljšo produktiv-nostjo vseh zaposlenih ustvarijo boljši ekonomski pogoji za delav-ce in za podjetje. V tej smeri mo-ramo optimistično gledati na naš nadaljnji razvoj, ki bo ustvarljiv tudi v smeri stabilizacijske politi-ke našega gospodarstva.

Na zaključku bi želel, da vsi delavci našega kolektiva z veseljem razpoloženjem stopamo v novo le-to 1971.

Želim vsem članom našega ko-lektiva, kakor tudi družinskim članom in poslovnim prijateljem obilo sreče in uspehov ob novem letu 1971.

GLAVNI DIREKTOR
DUSAN HORJAK

Mladina o »Akciji 75«

Zveza mladine Slovenije je s predhodnimi pripravami pričela z družbeno ekonomskim izobra-ževanjem mladine v delovnih or-ganizacijah. To izobraževanje je pravzaprav cilj tako imenovane »Akcije 75«, v katero je vključen tudi mladinski aktiv našega pod-jetja.

Mladj nismo dovolj družbeno in ekonomsko usposobljeni ter pravzaprav premalo informirani o problemih podjetja in širše družbene skupnosti. Vsaj delno pa se bomo lahko izpopolnili z izvrševanjem programa »Akcije 75«. Program izobraževanja ob-sega naslednje teme:

- kakšna je naša delovna or-ganizacija,
- kako skrbno gospodariti v delovni organizaciji,
- od česa je odvisen dohodek gospodarske organizacije in kako se deli,
- kako učinkovito upravljati v delovni organizaciji,
- medsebojni odnosi v delovni organizaciji,
- družbeno-politične organiza-cije v delovni organizaciji,

- zakaj in kaj dela zveza mla-dine v delovni organizaciji,
- moj prosti čas in rekreacija.

Izobraževanje pa je le prva, si-cer bistvena točka omenjenega programa. Razpravljali bomo tudi o razvojnem načrtu podjetja, samoupravljanju, kadrovski poli-tiki, stanovanjski problematiki, telesni kulturi in rekreaciji vseh zaposlenih in o mladini v zvezi sindikatov, organizaciji ZK in samoupravnih organih.

Tako vsestransko poučen mlad človek bo lažje sodeloval pri reševanju problemov podjetja in delovne enote, v kateri dela in se vključeval v samoupravljanje. Iz-vedba akcije pa bo uspešna le s sodelovanjem družbeno-političnih organizacij, samoupravnih or-ganov in vodstva podjetja. Pouda-riti pa je, da smo pri realizaciji programa povsod naleteli na ra-zumevanje in pomoč.

Potek »Akcije 75«

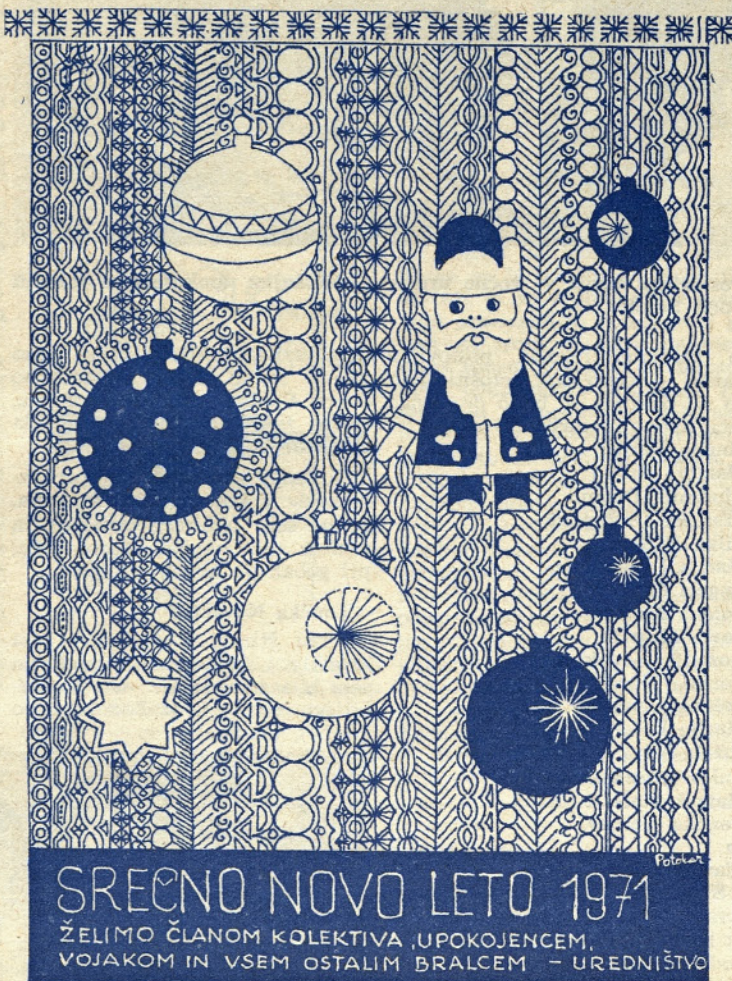
»Akcija 75« se je pričela v če-trtek, dne 19. 11. 1970, na republiškem seminarju predsednikov to-varniških aktivov ZM iz 82 podje-

tij. Na tem seminarju je bil tudi sprejet zgoraj navedeni program.

Predsedstvo tovarniškega aktiva je pri obravnavanju programa sklenilo, da se za izvedbo prve točke programa organizira dva ali tri izobraževalne seminarje. Tako bomo 19. in 20. decembra izvedli prvi seminar, v katerega bomo vključili okrog 30 mladinc-jev. V okviru seminarja bo tudi redna letna konferenca. O za-ključkih in uspešnosti seminarja bomo člane kolektiva obvestili v prihodnji številki tovarniškega glasila.

Potrebno je opozoriti tudi na to, da bodo podjetje tekom me-seca januarja obiskali predstavi-niki republiške konference ZMS in se z nami pogovorili o našem delu.

Res, da je program akcije ob-širen in rok za izvedbo kratek, toda prepričani smo, da se bomo mladi trudili in ga ob sodelo-vanju ostalih družbeno političnih organizacij in samoupravnih or-ganov po svojih najboljših mo-čeh izvedli. Uspešna izvedba »Ak-cije 75« ne bo koristila le mladinc-em, temveč celotnemu podjetju.

O delu kolektivnih izvršilnih organov

Odbor za izobraževanje

Letošnjo pomlad je pretekel mandat bivšem članom UO izo-braževalnega centra, zato je De-lavski svet podjetja izvolil nove člane Odbora za izobraževanje ter imenoval za predsednika Bo-risa Pertot.

Novi odbor je takoj pristopil k delu in zaseda enkrat na 2 me-seca, odvisno pač od nalog ozi-roma nerešenih vprašanj, o kate-rih mora odločati po Pravilniku o izobraževanju in Poslovniku kolektivnih izvršilnih organov.

Člani so v teku leta imeli 4 seje. V prvi vrsti so obravnavali Po-slovnik kolektivnih organov, nada-lje spremembe in dopolnitve Pra-vilnika o izobraževanju, predpis o določitvi vrednostnih kriterijev in časovnih obveznosti za člane kolektiva, ki so sklenili pogodbo o strokovnem izobraževanju ter pogodbene obveznosti članov ko-lektiva.

Najvažnejše točke dnevnega re-da redno zajemajo finančno po-slovanje centra (pregled hono-rarja sodelavcem centra), odobri-tev izobraževalnih akcij (Odbor odloča, katere člane kolektiva bo podjetje poslalo na dodatno izpo-polnjevanje) ter rešuje prošnje tistih članov kolektiva, ki se že-lijo izobraževati v lastnem inte-

resu vendar na stroške podjetja. Odbor je pristojen tudi za reše-vanje prošenj rednih štipendistov, ki se prijavijo na razpis za na-daljnje šolanje. Ob vsaki redo-valni konferenci direktor kadrovskega sektorja poroča o uspehih štipendistov na srednjih, višjih in visokih šolah in predlaga odboru ustrezne rešitve s tega področja.

Ob koncu šolskega leta vodja centra poroča o uspehih učencev na interni Poklicni šoli in pred-laga potrebe, ki so jih zbrala obratovodstva za novo šolsko leto.

Delo odbora za izobraževanje pa ni vezano samo na notranjo organizacijo izobraževanja, tem-več se povezuje tudi z zunanjimi izobraževalnimi ustanovami, ki s svojimi uslugami dopolnjujejo izobraževalni program našega podjetja.

Na koncu lahko ugotovimo, da se samoupravni organi izobraže-valnega centra že od vsega za-četka obstoja centra nenehno pri-zadevajo, da bi delavcu omogo-čili, v okviru danih možnosti, pridobivanje potrebnega sploš-nega, strokovnega in družbeno-ekonomskega znanja.

M. Repnik

ZAHVALA UPOKOJENCEV

Upokoјenci tkalnice I se iskreno zahvaljujemo izvršnemu odboru sindikata tkalnice I in vodstvu enote za lepa darila in nepozaben sprejem, ki so nam ga pripravili 25. novembra.

Vsem članom kolektiva želimo srečno novo leto in čim-boljše delovne uspehe.

Letošnji upokoјenci

25. novembra so se v učilnici centra za izobraževanje zbrali letošnji upokoјenci iz tkalnice I. Več o tem berite na 2. strani

Letošnji upokoјenci iz tkalnice I

25. novembra so se na povabilo izvršnega odbora sindikalne organizacije delovne enote tkalnice I zbrali letošnji upokoјenci. Izvršni odbor jim je priredil pogostitev

počutim — mislim glede zdravja — tovarno pa še vseeno močno pogrešam. Sprva se kar nisem mogel sprijazniti, da mi ni treba več v službo. Veste, pogrešal sem

doma pa sem vsak dan hodila še eno uro peš. Pozimi sem prišla s popoldanske izmene večkrat tudi opolnoči domov. Lahko bi se zaposlila bližje doma, toda preveč sem bila navezana na naše podjetje in sem vzdržala, dokler se je dalo.

Polona Mesec:

»V marcu sem se starostno upokojila. V podjetju sem bila zaposlena 24 let, najdalj sem delala na Kovo avtomatih. Sprva se nisem mogla privaditi, da mi ne bo treba več v službo. Ob obilici gospodinjstkega dela sem se zdaj že sprijaznila. Še vedno pa sem na tekočem, kaj je novega v podjetju, saj sta v Tekstilindusu zaposlena tudi sin Marjan in hčerka Polona.

Določas mi ni nikoli, saj zato poskrbijo vnučki, katere imam v varstvu. Skrbi mi nikoli ne zmanjka, poleg ostalih se vsako zimsko sezono bojim, da se ne bi kaj zgodilo Marjanu, ki tekmuje v smučarskih skokih, da bo mera polna, se je pa še mlajši sin začel ukvarjati s tem športom.

Tkalnica I se je tako poslovila od dolgoletnih sodelavcev, ki so letos odšli v pokoj. Ne bi bilo slabo, če bi se tudi ostale delovne enote zgledovale po njej. Priznati moramo, da je ta — sicer skromna zahvala — kljub vsemu pa dokaz pozornosti dolgoletnim članom kolektiva, ki so se vsa leta trudili, da bi podjetje uspevalo, se razvijalo naprej in nudilo članom vedno več uspeha in zadovoljstva.

R. S.

Tončka Novak:

»Pred štirimi meseci sem bila invalidsko upokojena. V podjetju sem bila zaposlena 25 let. V službo sem se vozila iz Podnarta, do

Se na mnoga, zdrava, leta!

Medicinski, psihološki in socialni vzroki nesreč pri delu

Relativno majhno število ljudi nagiba k pogostim nesrečam. Zato so raziskovali ali so te nagnjenosti prirojene ali pridobljene, ali so že tako ukoreninjene, da se lahko govori o stalni nagnjenosti k nesrečam, ali je ta mlad človek, na katerega lahko še na različne načine vplivamo. Med njimi najdemo seveda tudi nekaj takih, ki samo začasno nagibajo k nesrečam.

Medicinski vzroki nesreč

Z medicinskimi pregledi delavcev se raziskuje in skuša najti, če obstaja fizični, duševni ali fiziopsihološki faktor, ki bi lahko vplival na pogostnost nesreč in preprečeval prilagoditev delu. Da bi se raziskali vzroki nagnjenosti k nesrečam pri delu, ni dovolj samo medicinski pregled delavca, temveč je potreben tudi razgovor z njim, da se ugotovi njegova življenjska anamneza in da se vidi vplive, ki so ustvarjali njegovo osebnost ter sedanje stanje in življenjske pogoje doma in na delu. Taka vprašanja morajo biti postavljena dovolj spretno, če želimo dobiti zaželen odgovor. Z

razgovorom se dobi najboljši pregled nad pacientovim duševnim stanjem. Ta pa je posebnega pomena pri preverjanju nesreč pri delu, ker so prav duševni momenti najpogostejši vzrok nesreč pri delu. Z medicinskim pregledom se odkrivajo: akutne in kronične bolezni, ki lahko povzročajo začasno ali stalno nagnjenost k nesrečam, dalje duševne in telesne spremembe, neuravnovešenost, nezrelost, labilnost in neuroze, ki so spet lahko vzrok začasni ali stalni nagnjenosti k nesrečam, razna stanja, v katerih človek ne reagira normalno in ki lahko ustvarjajo začasno nagnjenje k nesrečam (puberteta, menstruacija, nosečnost, starost).

Če se ugotovi, da imajo nekateri delavci iz kakršnegakoli razloga že ukoreninjeno stalno nagnjenost k nesrečam, jih je treba premestiti na tako delovno mesto, kjer ne obstoja nevarnost za poškodbe. Tiste delavce, ki bolujejo za ozdravljivimi boleznimi, nosečnico in mlade ljudi v puberteti se praviloma ne zaposluje na

Na podlagi 92., 306. in 313. člena Statuta Tekstilne industrije »Tekstilindus« Kranj ter po sklepu 6. redne seje delavskega sveta z dne 9. novembra 1970 se izdaja naslednje prečiščeno besedilo

PRAVILNIKA

o požarno varnostni zaščiti podjetja

I. UVODNE DOLOČBE

Člen 1

Namen tega pravilnika je, da predpiše mere in ukrepe, ki so potrebni, da se zavaruje človeška življenja in premoženje pred požarom in drugimi elementarnimi nesrečami, to je, da se podvzamejo potrebni ukrepi za odstranitev vzrokov požara, za gašenje ob nastalem požaru in za pomoč pri preprečevanju oziroma odstranjevanju posledic elementarnih nesreč.

Člen 2

Ukrepe za varstvo pred požarom so dolžni izvajati organi oziroma osebe, navedene v poglavju II.

Gašenje požara je v prvi vrsti naloga delavcev, zaposlenih na delovnem mestu, kjer je požar nastal ter članov Industrijskega gasilskega društva »Tekstilindus«.

V slučaju potrebe sme direktor oziroma njegov namestnik, ali pa poveljnik IGD »Tekstilindus« pritegniti k gašenju in reševanju oz. odstranjevanju posledic elementarnih nesreč tudi vse ostale člane delovnega kolektiva. Vsak član delovnega kolektiva mora v takem primeru ne glede na delovni čas ostati v podjetju in se pokoravati nalogom nadrejenih starešin.

II. ORGANI IN OSEBE, ODGOVORNI ZA IZVAJANJE POŽARNO-VARNOSTNE ZAŠČITE

Člen 3

Za izvajanje požarno-varnostne zaščite so odgovorni oz. pristojni:

- a) odbor za varnost pri delu;
- b) glavni direktor;
- c) direktor tehničnega sektorja, vodja proizvodnje predilnic, vodja proizvodnje tkalnic, vodja proizvodnje plemenitilnic in vodja vzdrževanja in energetike;
- d) vodje izmen in mojstri;
- e) vodja oddelka za delovna razmerja in poklicni gasilci podjetja;
- f) industrijsko gasilsko društvo »Tekstilindus«.

Člen 4

Odbor za varnost pri delu podjetja skrbi za zavarovanje podjetja pred požarom.

Odbor za varnost pri delu v ta namen:

- predloži delavskemu svetu Pravilnik o požarno varnostni zaščiti;
- sprejema ukrepe za zavarovanje podjetja pred požarom in odreja osebe, ki so obremenjene z glavnim direktorjem odgovorne za izvedbo ukrepov za zaščito podjetja pred požarom;
- razpravlja vsaj dvakrat letno na svoji seji o požarno varnostnem stanju v podjetju.

Odbor za varnost pri delu imenuje posebno komisijo za požarno varnost, sestojčo iz 3 članov in 3 namestnikov. Ta komisija najmanj na vsake pol leta pregleda vse obrate, da preveri, če so gasilske naprave v redu in če zadoščajo potrebam ter če so v obratih izvedeni predpisani požarno-varnostni ukrepi. O vsakem pregledu dostavi ta komisija Odboru za varnost pri delu posebno poročilo.

Komisija za požarno varnost mora posebej pregledati obratne prostore, če je v njih prišlo do večjih sprememb — to je, če služi obratni prostor novemu namenu, če je spremenjen strojni park ali pa, če so se v prostoru izvršile večje prezidave oziroma adaptacije. Obratovodja dotičnega obrata je odgovoren, da se opravi pregled po komisiji za požarno varnost, preden se dotični obratni prostor prične uporabljati.

Člen 5

Ta komisija mora ob vsakem požaru izvršiti ogled na licu mesta, ugotoviti vzrok požara ter predlagati ukrepe, ki so potrebni, da se v bodoče preprečijo požari na dotičnem delovnem mestu in na sosednjih oziroma istovrstnih delovnih mestih. O tem sestavi komisija poseben zapisnik, ki ga dostavi glavnemu direktorju podjetja, direktorju tehničnega sektorja in direktorju kadrovskega sektorja.

Do ogleda s strani komisije za požarno varnost je treba pustiti mesto požara v istem stanju, v kakršnem je bilo po končanem gašenju. Pred komisijским ogledom je prepovedano mesto požara in stroj čistiti. Obratovodja oziroma vodja oddelka, kjer je požar nastal, mora o požaru obvestiti predsednika komisije.

Poklicna gasilca obeh obratov vodita posebno evidenco, v katero se vpiše sleherni požar, čeprav ni povzročil nobene škode.

Člen 6

Glavni direktor podjetja je odgovoren, da po lastni iniciativi pokrene vse potrebno, da se imovina podjetja zavaruje pred požarom ter da vodi stalno skrb za izvajanje vseh požarno-varnostnih predpisov.

V ta namen glavni direktor podjetja:

- predlaga Odboru za varnost pri delu potrebne ukrepe za zaščito podjetja pred požarom;
- podvzame potrebne nujne ukrepe za odstranitev nevarnosti požara, če ugotovi, da ta grozi posameznemu objektu in o tem obvesti Odbor za varnost pri delu zaradi sprejema končnega sklepa;
- po potrebi začasno ustavi delo v oddelku oziroma prepoveduje uporabo objekta, če se nevarnost ne da odstraniti na drug način; o tem nemudoma obvesti Odbor za varnost pri delu in Odbor za gospodarstvo.

Člen 7

Direktor tehničnega sektorja, vodja proizvodnje predilnic, vodja proizvodnje tkalnic in vodja proizvodnje plemenitilnic so dolžni skrbeti za to, da se izvedejo sklepi Odbora za varnost pri delu o požarno varnostni zaščiti in nalogi za odpravo pomanjkljivosti izdani v zvezi z inšpekcijskim pregledom.

Vodja vzdrževanja in energetike je odgovoren za odpravo pomanjkljivosti in nedostatkov, ki se ugotovijo ob rednih mesečnih kontrolnih pregledih v kolikor gre za dela, ki spadajo v področje vzdrževalnega obrata.

Za točno izvajanje vseh požarno varnostnih ukrepov so odgovorni posebej še obratovodje in vodje izmen ter mojstri oziroma vodje oddelkov, kjer ni mojstrov. Predvsem so odgovorni:

- da so gasilske naprave na svojih mestih, da niso založene s kakimi drugimi predmeti in da so vidno označene;
- da se obratni prostori redno in temeljito čistijo ter da se odpadni material pravilno odstranjuje;
- da se v obratnih prostorih ne kadi in ne uporablja odprt plamen, kjer to ni izrecno dovoljeno ter da se pravilno ravna s pečmi vsake vrste;

Poslovilna darila — ročne ure — je letošnjim upokoјencem razdelil Boris Soklič

in vsakemu razdelil poslovilno darilo — ročno uro. Letošnje leto so se, oziroma se bodo do konca leta upokojili naslednji člani:

Marija Berčič
Martina Briški
Ljudmila Dolanc
Francka Drempetič
Tilka Hribar
Marija Langerholc
Angela Majcen
Polona Mesec
Pavla Mravlje
Rozalija Novak
Tončka Novak
Polona Osredkar
Marija Pešelj
Jožefa Vovk
Anica Rozman
Matevž Stefe
Tončka Verner
in
Marija Volkar

Stiski rok, nasmeh in zadovoljstvo v očeh, vse to je bil začetek prijateljskega srečanja, ki se ga bodo udeleženci še dolgo spominjali.

Zbrane, večinoma dolgoletne člane kolektiva, je najprej v imenu izvršnega odbora tkalnice I pozdravil Jože Cuderman, za njim pa še obratovodja Viktor Kompare in predsednik sindikalne organizacije podjetja Franc Istenič. Zahvalili so se jim za dolgoletno vestno delo v podjetju in jim zaželeli še vrsto zdravih let, da bi še dolgo uživali zasluženi pokoj.

In kaj so nam povedali nekateri upokoјenci iz tkalnice I:

Marija Volkar:

»Upokojila se bom ob koncu letošnjega leta. V podjetju sem delala 31 let kot tkalka, dolga doba kajne? Kot gospodinja bom imela dosti dela, če bom le zdrava. Mož je že 6 let v pokouju in ker sva sama, komaj čaka, da se bom tudi jaz upokojila. Rada hodiva na sprehode.»

Matevž Stefe — edini moški zastopnik letošnjih upokoјencev. Vsega skupaj sem bil 32 let zaposlen v podjetju. Štirinajst let sem delal kot tkalski mojster na Riitti avtomatih, zaradi slabega zdravstvenega stanja pa zadnja tri leta na Hrdina strojih. Meseca julija letos sem bil invalidsko upokojen. Odkar sem doma, se dosti bolje

Matevž Stefe

— da se ne poškodujejo ali odstranijo požarno-varnostni znaki, opozorila in skice;

— da so delavci na vseh delovnih mestih točno seznanjeni, na katerih mestih in pri katerih delih obstoja nevarnost požara in da so večji ravnanji z ročnimi gasilskimi napravami.

Obratovodja vzdrževalno energetskega obrata, vodja delavnic in tovarne ter vodja delavnic so odgovorni, da so vse električne in druge napeljave v podjetju v skladu s tehničnimi predpisi in da ne predstavljajo nevarnosti za požar.

Imenovani so odgovorni tudi, da so v redu strel vodne naprave in gasilska zajemališča.

Požarno-varnostne ukrepe in druge naloge v zvezi s to službo so dolžni izvajati v posameznih oddelkih še vodje oddelkov oziroma delavnic, vodje posameznih skladišč in druge osebe, katerim je zapu-pano vodstvo dela.

Člen 8

Vodja oddelka za delovna razmerja ima naslednje dolžnosti:

- nadzira izvrševanje dežurne gasilske službe;
- nadzira delo poklicnih gasilcev;
- pregleduje dnevnik dežurne gasilske službe in dnevnik poklicnih gasilcev;
- daje predloge za izboljšanje požarno-varnostne službe ostalim odgovornim osebam oziroma organom.

Člen 9

Poklicni gasilec mora imeti za svoje delo potrebno strokovno znanje v gasilski veščini in telesno sposobnost za delo pri gašenju požarov.

Dolžnosti poklicnega gasilca so:

- da skrbi za to, da so vse gasilske naprave, orodje in oprema na svojih mestih in sposobne za takojšnjo uporabo ter jih mora v ta namen v predpisanih obdobjih pregledovati oziroma stavljati pod preizkus;
- da nadzoruje, da se delovne manipulacije, zlasti vskladiščenje blaga in materiala ne izvaja na način, ki povzroča resno nevarnost požara;
- da vse delavce, zlasti pa one, ki so zaposleni na takih delovnih mestih, kjer obstoja večja nevarnost požara, dobro izuri v ravnanju z ročnimi gasilskimi napravami;
- da je navzoč pri varilskih delih in drugod, kjer vsak čas lahko nastopi požar;
- da člane IGD »Tekstilindus« sproti in točno seznanja z razme-stitvijo gasilskih naprav;
- da obratovodje oziroma vodjo proizvodnje predilnic, tkalnic in plemenitilnic ter direktorja tehničnega sektorja sproti opozarja na vse nepravilnosti glede požarno-varnostne zaščite, ki jih opazi pri pregledu obratov;
- da vse ugotovitve vpisuje v dnevnik, katerega mora tedensko predložiti v pregled in podpis vodji oddelka za delovna razmerja.

Člen 10

V podjetju deluje Industrijsko gasilsko društvo »Tekstilindus«, ki mora biti sposobno, da v trenutku nastanka požara takoj učinkovito nastopi.

IGD »Tekstilindus« ima 2 operativni enoti in to za obrat I in za obrat II.

Člen 11

Upravni odbor IGD »Tekstilindus« mora skrbeti, da imata obe operativni enoti potrebno opremo za gašenje požara in sicer:

1. naprave in sredstva za gašenje;
2. tehnično opremo;
3. osebno opremo.

Na nedostatke pri opremi mora upravni odbor IGD »Tekstilindus« pravočasno obvestiti Odbor za varnost pri delu.

Evidenčni popis celotne opreme vodijo poklicni gasilci. Iz tega evidenčnega popisa mora biti razvidno število posameznih predmetov, stanje ter njihova razmestitev.

Člen 12

Upravni odbor IGD »Tekstilindus« in poveljnika obeh operativnih enot so dolžni skrbeti, da se periodično vrše praktične gasilske vaje, da se člani operativnih enot čimbolje izveščajo v akciji gašenja požara. Člane operativnih enot je treba izuriti v uporabi gasilske opreme, razen tega pa tudi teoretično in praktično temeljito podučiti, kakšne vrste orodja je treba uporabljati oziroma kakšen način gaše-nja je primeren glede na posamezna požarna mesta — upoštevajoč vrsto materiala, katerega je požar zajel oziroma ga ogroža, strojni park itd.

Člani operativnih enot imajo za čas sodelovanja pri teh vajah pravico do nagrade, v smislu določila Pravilnika o razdeljevanju osebnih dohodkov.

Člen 13

Poveljnika operativnih enot sta odgovorna, da se dežurna gasilska služba pravilno izvaja v času, ko podjetje ne obratuje.

Poveljnika operativnih enot razporejata člane IGD na dežurno službo in vršita kontrolo nad opravljanjem te službe.

Dežurno službo vrše v obratu I po trije gasilci, če pa ne obratuje samo nočna izmena, pa dva gasilca, v obratu II pa po 2 gasilca. Eden izmed njih mora biti zadolžen kot vodja skupine.

Dežurna skupina mora takoj ob nastopu službe pregledati vse oddelke, za tem pa opravljati redne preglede obratnih prostorov podnevi na vsaki 2 uri, ponoči pa na 4 ure in to po posebnih navo-dilih. Pri tem mora posvečati posebno pozornost objektom, ki so naštet v tem pravilniku za poostren nadzor.

Vsak član IGD »Tekstilindus« je tudi pod disciplinsko odgovor-nostjo obvezan, da se točno ravna po izdanem navodilu in da opravlja dežurno službo po določenem razporedu.

Člen 14

Uprava podjetja ima pravico, da sklene z Zavodom za reševalno in tehnično službo Kranj oziroma s pristojnim upravnim organom te službe pogodbo, da poklicno osebje te službe opravlja preventivno, nadzorno in izobraževalno delo v podjetju, v kolikor obstaja za to potreba.

III. UKREPI ZA VARSTVO PRED POŽAROM

Člen 15

Namen teh ukrepov je preprečiti, da bi požar izbruhnil oziroma, da bi se že nastali požar razširil. V vseh objektih se morajo izvesti ukrepi za varstvo pred požarom, ki jih določa ta pravilnik oziroma, ki jih odredi Odbor za varnost pri delu podjetja ali ustrežna stro-kovna služba.

Vse ukrepe za varstvo pred požarom je treba prvenstveno in v celoti izvesti, čim so izdani oziroma odredeni.

Člen 16

V vseh objektih podjetja je treba v skladu s tehničnimi predpisi izvesti vse potrebno, da v objektu ne more priti do požara. Električne napeljave, parovodi, kanalizacija, dimniki, strel vodni in podobne naprave morajo biti narejene tako, da ne predstavljajo nevarnosti za požar.

Medicinski, psihološki in socialni vzroki nesreč pri delu

nadalj. s str. 2.

delovnih mestih, kjer obstoja ne-varnost za poškodbo.

Poleg medicinskih pregledov v cilju raziskovanj nagnjenosti k nesrečam, so zelo koristna psiho-loška raziskovanja delavcev. V teh raziskovanjih so zelo koristni testi, ki nam pokažejo inteligen-co, razumevanje signalov in zapo-vedi, spomin, brzino, reakcije, psihomotorna spretnost, prilago-ditev, itd.

Razen testov dobi psiholog tudi dobre podatke o karakterju in temperamentu posameznika. Ne smemo nikoli pozabiti, da na člo-vekovno duševnost vplivajo razni zunanji in notranji faktorji in da se duševnost menja. »Človek psi-hično ni isti kadar je zdrav ali ool-an, mlad ali star.«

Vpliv socialnega delovnega oko-lja na nesreče pri delu: »Novejša raziskovanja so pokazala, da dru-zinska in splošna socialna situaci-ja delavca, posebno še socialna atmosfera v podjetju (medseboj-ni odnosi) ima neverjetno velik vpliv na nesreče pri delu. V Ameriki so izvršili znamenite raz-iskave o vplivu materialnega in psihološkega okolja na produktiv-nost pri delu in na nesreče pri delu. Rezultati so bili tako zani-mivi, da so začudili celo znanstve-nike. Raziskovanja so se vodila tako, da so v prostorih za testi-ranje poskusili improvizirati iste delovne pogoje kot v podjetju, ko so jih potem občasno menjavali. S poglobljanjem delovnih pogojev se je povečala produktivnost pri delu in zmanjšalo število nesreč. To se je seveda tudi pričakovalo. Toda, ko so poslabšali delovne pogoje, je ostala produktivnost visoka in število nesreč nizko in to je ostalo dolgo časa. Npr. pro-duktivnost se je povečala, ker so izboljšali razsvetljavo in ostala je na isti višini, ko so znižali raz-svetljavo — celo na minimalno. Sami delavci so izjavili, da jim ni jasno, kako v prostorih za testi-ranje proizvajajo več. Smatrali so, da je vzrok v tem, ker je delo tu svobodnejše in bolj veselo. Po-čutijo se srečnejši in občutek imajo, da se z njim postopa kot s človeškimi bitji.

Nekateri so na te poizkuse dali pripombe, da to ni znanstveni poizkus, ker se je z delavci po-stopalo popolnoma drugače, kot je to običaj na njihovih delovnih mestih. Toda prav v tem je bilo bistvo in rezultat poizkusa, da ljudje, s katerimi se tovariško in ljubeznivo postopa, delajo boljše. V teh poizkusih je bila popolno-ma rekonstruirana vsa industrij-ska situacija, glavna sprememba pa je bila v tem, da so bili social-ni pogoji ugodnejši in da delovni tempo ni bil tako strogo odrejen.

Zaključimo lahko, da so delavci mnogo bolj koncentrirani na de-lu, boljše delajo, zadovolnejši so in doživljajo mnogo manj nesreč, kadar se nahajajo v pozitivni so-cialni atmosferi. Pomeni torej, da nagnjenost k nesrečam ne priha-ja toliko do izraza, kadar človek živi v urejenih medsebojnih odno-sih in ugodni psihološki klimi. To lahko še vzporejamo takole: koli-kor je večji odstotek nevarnosti na delovnem mestu in čim slabši so medsebojni odnosi na delov-nem mestu in v podjetju, ko se dogaja več nesreč, tem lažje pri-haja do izraza stalna in začasna nagnjenost k nesrečam in obrat-no.

Sociologi, psihologi in zdravniki so prišli do zaključka, da obstoja pozitivna vsklajenost med pobolj-šanjem medsebojnih odnosov in zmanjšanjem nesreč pri delu. Kot primer dajemo še opazovanje v dveh tekstilnih industrijah in v dveh metalnih industrijah.

V eni od tekstilnih industrij je bil vodilni uslužbenec zelo surov in je stalno vpil, kadar je hodil skozi tovarno. Delavce je zmerjal z »zabušanti« ter jih nadzoroval na vse mogoče načine. Obnašal se je povsem nesocialno. Posledica tega je bila trajna napetost in

strah med delavci, vedno pogo-stejši izostanki od dela, manjša koncentracija delavcev na delu, delovni učinek se je zmanjšal in opazno je poraslo število nesreč pri delu.

Nasprotno pa so v drugi tekstil-ni industriji bili medsebojni odno-si relativno dobri in so se nega-tivni momenti, ko so se odražali v prvem podjetju, sploh niso opa-zili.

Slična situacija se je opazala v dveh metalnih industrijah. Nam-reč v obeh podjetjih so sprejeli kmalu po vojni veliko število mla-dih delavcev, ki so v času vojne bili otroci in ostali brez staršev. Potepali so se okrog in postali popolnoma nedisciplinirani. Nato so jih dali v internate, kjer so se v kratkem izučili obrti. Kot mla-

bro politiko medsebojnih odno-sov, v drugi pa so se odnosi ved-no bolj zaostrovali. V prvem podjetju je število nesreč pri delu iz leta v leto občutno padalo, medtem ko je v drugem ostalo na isti višini.

Torej, z ozirom na socialne raz-mere je potrebno vzpostaviti po-zitivne medsebojne odnose v pod-jetju, če hočemo preprečiti šte-vilo nesreč. Vzroke duševnih bo-lezni in stanj, ki so pogosto vzrok nesreč pri delu, je treba dostikrat iskati v slabih medsebojnih odno-sih. Glavna naloga duševne higie-ne je torej, da se v vsakem kolektivno ustvarijo zdravi odnosi med ljudmi, na osnovi katerih se bodo zgradile tudi pozitivne osebnosti.

Pravilno bi bilo, da vsakega novega delavca, ko stopi na delo, sprejme varnostni inženir, social-ni delavec in medicinska sestra. Treba ga je poučiti in spoznati z običaji, ki so v podjetju, z njego-vimi pravicami in dolžnostmi; po-tem ga mora sprejeti nadrejeni, ki ga spozna z delavci in načinom dela, tehnološkim procesom, raz-loži mu pomembnost delovnega mesta in ga opozori na nevarnosti in zaščito na delovnem mestu.

Medicinska sestra in socialni delavec morata pogosteje pogle-dati socialne razmere doma in v družini. Delavci, ki so duševno in emocionalno manj odporni, ne morejo v družini ali na delovnem mestu sami reševati svoje proble-me, to pa pogosto povzroča kom-plikacije, razvoj duševnih obolenj, nekonzentracije na delu, posledica tega pa so nesreče pri delu. Takim delavcem moramo pomaga-ti, da prebrodijo te tešave.

di delavci so bili v obeh metalnih industrijah velika muka za moj-stre in obratovodje, s to razliko, da so v enem metalnem podjetju vodili s temi mladimi ljudmi do-

OPOZORILO

Ker so se ugotovili nekateri primeri, da posamezniki prinašajo v podjetje alkoholne pijače, opozarjamo vse člane delovnega kolektiva na nedopustnost takega ravnanja.

Prinašanje alkoholnih pijač v podjetje je prepovedano s 111. čl. Pravilnika o delovnih razmerjih, kakor tudi s 47. čl. Pravilnika o varstvu pri delu, ki določa: »Naj-strožje je prepovedano prinašati v podjetje kakršnekoli alkoholne pijače in jih uživati.«

Posebej je še pripomniti, da je prepovedano uživati alkoholne pijače neposredno pred nastopom dela in priti na delo v vinjenem stanju. Takega delavca mora vr-tarsko oziroma nadzorno osebje v obratu napotiti do-mov, izostanek z dela pa se šteje kot neopravičen.

Vse člane delovnega kolektiva se na te predpise po-novno opozarja. Za dosledno izvajanje teh določil so oseb-no odgovorni obratovodje in vodje oddelkov, ki so dolžni izvajati ustrezno nadzorstvo, proti kršilcem pa takoj učinkovito ukrepati (prijava zaradi kršitev delovnih dolžnosti).

Navedeni predpisi veljajo tudi v dneh pred novolet-nimi prazniki, kakor tudi pred katerikoli drugim praznikom.

Še posebej se opozarja vse člane delovnega kolektiva, da je najstrožje prepovedano uporabljati oziroma od-metavati kakršnekoli petarde, bombice in podobno, ker zaradi takih nepremišljenosti lahko pride do požara. Vsak član delovnega kolektiva se mora zavedati, da tudi majhna nepremišljenost lahko povzroči težke posledice.

Na vse člane delovnega kolektiva apeliramo, da se teh predpisov točno drže, ker so izdani v interesu vzdrževa-nja reda in varnosti v podjetju.

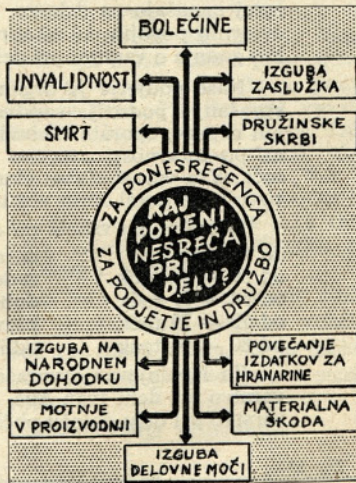
Predsednik
odбора za splošne
zadeve:
Istenič Franc

Glavni direktor:
Horjak Dušan

Mojstri in neposredni vodje!

STALNO SEZNANJATE IN OPOZARJATE SVOJE PODRE-JENE O VARNOSTNIH PRED-PISIH ZA VARNOST NA DELOV- NEM MESTU IN O PO-SLEDICAH, KI JIH POVZROČI NESREČA PRI DELU.

POLEG GOSPODARSKE SKO-DE, KI JO POVZROČAJO NE-SREČE PRI DELU NAŠI SKUP-NOSTI, NASTAJAJO ŠE DRUGE POSLEDICE, ZA KATERE OD-GOVARJATE. POMNI! ČLOVEK JE NAŠE NAJVEČJE BOGASTVO IN ZA NJEGA USTVARJAMO!

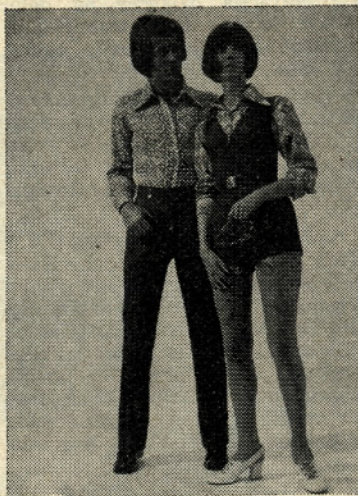
Vsestranska uporabnost naših izdelkov

Danes v našem podjetju izdelujemo res že celo vrsto tkanin, uporabnih za različne prilagoditve. Vse tkanine, razen dekorativnih ter tistih, namenjenih posteljnemu perilu, so primerne za oblačila, ki jih nosimo doma, v šoli, v službi, na izletu, in pri športu.

Današnja moda oblači moške v vesele pisane potiskane ali pestrotkane srajce in hlače, pri ženskem oblačenju pa so hlače že skoraj sestavni del garderobe.

Naše enobarvne tkanine iz mešanic terlenke in bombaža ali iz terlenke in staničnih vlaken so zelo primerne za izdelavo ženskih in moških hlač, za ženska krila in telovnike, za otroške in ženske obleke eno ali dvodelne. Tkanine, izdelane iz mešanic poliesterbombaža iz kemičnih, celuloznih ali staničnih vlaken ter tkanine iz čistega bombaža so namenjene za izdelavo ženskih bluzic, spalnih srajčkov, lahkih oblek ter moških srajc.

S pravilno izbiro blaga ter s kančkom posluha za modo ter kombinacijo barv se pri naši bo-

Posnetek št. 1

gati kolekciji izdelkov lahko zelo posrečene oblačite, pa še poceni, če ste malce bolj spretni pri ročnem delu in vihtenju šivanke.

Za dekleta, ki se nerade poslavljajo od mini kril, predlaga moda za naslednje poletje kratke hlače, ukrojene obenem s telovnikom, prepasane s pasom. Zraven sodi potiskana bluzica — in fant v hlačah iz enakega blaga ter tudi s srajco, potiskano v modnem desenu.

Posnetek št. 2

Namesto dosedanjih hlač do tal se za šport in kolesarjenje uveljavljajo ženske hlače v novi dolžini do podkolen potisnjene v visoke čevlje ali škornje tako imenovane pumparice. Če vaš spremljevalec nosi enobarvno srajco, mu v žep srajce potisnite veselo potiskano rutico!

A. S.

voskom, jo napno na bambusove okvire in drže proti luči, da še zadaj narišejo vzorec. Delo s tjan-tingom zahteva veliko vaje. Spreten delavec ustavi tekoč vosek tako, da pihne v lonček.

Preden se vosek vlije v tjan-ting, ga je treba precediti skozi tkanino, da se odstranijo vse primesi, ki bi onemogočale nemoten tok voska.

Pred barvanjem tkanino dajo na sonce, da vosek postane proznejši. Nekateri vzorci pa zahtevajo raster, ki se doseže s tem, da tkanino z voskom pomočijo v mrzlo vodo. Tako vosek razpoka in omogoči barvi, da skozi ozke reže prodre do tkanine. Taki batiki so zelo lepi: izgledajo kot marmor. V centralnem delu Jave pa take batike smatrajo za pokvarjene in nekalitne.

Vosek odstranijo s topljenjem v vreli vodi, s topim nožem, včasih pa enostavno kar z nohti in sicer na tistih mestih, ki se pozneje prebarvajo še z drugo barvo.

nadalj. na str. 5

Iz zgodovine tiskarstva

Batik

Pod Batik razumemo poseben postopek izdelave barvastih vzorcev, na že gotovo tkanino. Na vprašanje: kdaj in kje se je prvič pojavila ta tehnika, se ne more dati določenega odgovora. Nekateri trdijo, da so to tehniko iz Azije prinesla ljudstva, ki so se naseljevala na indonezijske otoke. Drugi so zopet mnenja, da je to malajska iznajdba, ker so že stari prebivalci Filipinskih otokov uporabljali temni vosek za okrasitev svojih koč. Opirajo se tudi na to, da so že ti prebivalci nosili jope in hlače iz manila konoplje, ki so bile okrašene z voščenimi vzorci. Vse to naj bi bila podlaga za Batik tehniko. Ker pa vsi ti podatki niso trdni, se še vedno ne ve, odkod ta tehnika izvira.

Pri Batik postopku se tiste dele vzorca, ki naj ostanejo nepobarvani, prekrije, da se zavaruje pred vplivom barvil. Kot prekrivalno sredstvo se uporablja zemeljski vosek, parafin, čebelji vosek, riževo lepilo ali pa kako drugo sredstvo, ki ne propušča barve. Za Batik se uporabljajo različne mešanice voskov. Svetlejši in temnejši voski omogočajo, da se barvne površine razlikujejo med seboj.

Batik je razširjen predvsem v jugovzhodni Aziji, Japonski in Kitajski na severovzhodu, v vzhodni Indiji, Turčiji in v Afriki na zahodu.

Blago, ki je namenjeno za tiskanje z batik tehniko je treba pripraviti. To se dela po naslednjem postopku:

Da blagu odstranijo apreturo, ga najprej skuhamo in operejo.

Potem ga z rokami ali nogami pregnetejo in suhega (posuše ga

na soncu) impregnirajo z mešanicco olja in luga.

Skoraj vsaka pokrajina ima svoj način poslikavanja. Na Javi to delo opravljajo samo žene. Blago obesijo preko bambusovega stojala in na to rišejo. Potem, ko si je izurjena delavka orisala glavne konture, riše vzorce po spominu, ali po že izdelani tkanini. Nekateri batik vzorci pa se dobe že narisani s tušem ali s svinčnikom na papirju. Za prekrivanje z voskom služi poseben instrument, ki se imenuje tjan-ting in je pristna javanska iznajdba. To je lonček iz tanke bakrene pločevine, ki ima eno ali več finih, zapognjenih cevčic in močan držaj iz bambusa. Število izlivičkov in velikost je relativna. Za obrise se uporablja tanka cevčica, s premerom 1 mm. Okrasek iz pik in črt, pa se dela s 5—7 cevčnim tjan-tingom. Večje ploskve se izpopolnjujejo s pripravo iz bombažne vate, ki je podobna čopiču. Pritrjena je na izliv lončka.

Kot prekrivalno sredstvo je dolgo služil rumeni čebelji vosek s Timora, katerega so uporabljali v različnih kvalitetah in mešanicah. Po letu 1860 ga je zamenjal cenejši evropski zemeljski vosek. Od 1905. leta dalje, pa uporabljajo še cenejši tovarniško izdelan parafin. Vosek se raztopi v ponvi, če le mogoče pri enaki temperaturi. Da raztopljen tudi ostane, imajo še posebne, majhne glinaste štedilnike (imenujejo se anglo), na katere od časa do časa postavijo tjan-ting.

Pri risanju kontur, se tjan-ting ne sme dotikati tkanine. Ko je ena stran tkanine že prekrita z

Preizkus znanja s področja varstva pri delu

Delovna organizacija je dolžna na podlagi 2. odstavka 67. člena Temeljnega zakona o varstvu pri delu (Uradni list 15/65) in Pravilnika o varstvu pri delu podjetja, preverjati od časa do časa na primeren način, ali delavci poznajo stvarno varstva pri delu, zlasti pri tistih, ki opravljajo delo v posebnih delovnih pogojih. Ta določila o varstvu pri delu se torej nanašajo na delavce, ki vodijo ali nadzorujejo delo in delavce, ki delajo v posebnih delovnih pogojih, ki so zdravju škodljivi ali nevarni. Zato morajo občasno opraviti preizkus znanja o varstvu pri delu.

Naše podjetje je organiziralo preizkus znanja tako, da dobi posameznik 30 različnih vprašanj s področja varstva pri delu (predpisi o varstvu pri delu, zaščita strojev in strojnih naprav, uporabi osebnih zaščitnih sredstev, požarni varnosti itd.). Vprašanja so ocenjena po težavnosti z oceno od 1—5 točk. Nepravilen ali izpuščen odgovor se oceni z 0 točk. Vsa vprašanja so skupaj ocenjena z 90 točkami. Uspešno je opravil preizkus znanja tisti, ki je dobil 50 in več točk, neuspešno pa, če ima 49 ali manj točk.

Ocenjevalna tabela po doseženih točkah je sledeča:

do 49 točk	nezadostno
od 50 — 59 točk	zadostno
od 60 — 69 točk	dobro
od 70 — 79 točk	prav dobro
od 80 — 90 točk	odlično.

Za izpolnjevanje vprašalnika je določen čas ¼ ure. Preizkus znanja vodi referent za varstvo pri delu Ivan Alič. Za ocenjevanje znanja iz področja varstva pri delu je odbor za varstvo pri delu določil občasno 3-člansko komisijo.

I. A.

Garaže morajo biti ognja varne. Vsako vozilo mora biti parkirano v garaži tako, da je obrnjeno s prednjim delom proti vratom. Vozilo ne sme biti zavrti; niti v prestavi. V garaži se ne sme držati nobenih zalog goriva, kakor tudi ne gum. Mastne krpe se mora sproti odstranjevati.

Člen 17

Hitro vnetljive in eksplozivne snovi ne smejo biti vskladiščene v prostorih, ki zanje niso primerni.

V kolikor se zaradi neizogibne potrebe vskladišči kak material začasno izven skladišč, je treba izvesti poostrene mere za preprečevanje požara.

Posebej je treba nadzorovati skladišča ob železniški progi, da ne nastane požar zaradi iskre iz lokomotive. Enako je treba poostreno nadzorovati zaloge premoga, da ne pride do samovžiga.

Člen 18

Na vsem področju podjetja, zlasti še v vseh obratnih prostorih je najstrožje prepovedano prižiganje in uporaba odprtega plamena, razen, kadar to zahtevajo posebne obratne oziroma proizvodne potrebe. V tem primeru pa mora tisti, ki je odgovoren za dotično delo, pokreniti vse potrebno, da se zagotovi varnost pred požarom.

Enako je na vsem področju podjetja strogo prepovedano kajenje, razen v pisarniških prostorih, delavski restavraciji, sanitarnih prostorih in tistih prostorih, kjer je to izrecno dovoljeno s posebno napisno tablo.

Vse peči s kurjenjem morajo biti predpisano izdelane in tla okrog peči zavarovana s pločevino. Kurjava mora biti shranjena v zaprtih zabojih, pepel pa se mora sproti odlagati na določeno mesto. Pred zaključkom dela je treba ogenj v peči popolnoma pogasiti.

Uporaba električnih peči in kuhalnikov je dovoljena le v izjemnih primerih. Peč ali kuhalnik smeta biti vklopljena le, če je v prostoru vsaj ena oseba, ki ima te naprave pod nadzorstvom. Ta oseba je tudi polno odgovorna, da kuhalnik oziroma peč izklopi, preden zapusti prostor. V vseh tistih prostorih, ki imajo lesene stene ali strop in v prostorih, kjer se nahajajo lahko vnetljivi materiali, predvsem pa hlapi vnetljivih tekočin ali gorljiv prah, je uporaba električnih peči, kuhalnikov ali peči na odprto ognjišče brezpogojno prepovedana.

Člen 19

Električne napeljave morajo ustrezati vsem pogojem požarne varnosti in JUS predpisom. Električne žarnice morajo biti zavarovane s stekli in zaščitnimi mrežami. Razvodne plošče, stikala in motorji pa morajo biti zavarovani proti prahu.

Dela na električnih napravah smejo opravljati le poklicni električarji. Električne instalacije je treba večkrat kontrolirati in jih v redu vzdrževati. Vse strelovoode mora letno pregledati podjetje, ki je za to pooblaščen. Dokumenti o teh pregledih se morajo hraniti.

Člen 20

Lahko vnetljive tekočine smejo biti vskladiščene le v prostorih in v ognja varnih posodah, ki ustrezajo tozadevnim zakonskim predpisom.

Na delovnih mestih se smejo nahajati le tolikšne količine vnetljivih tekočin, kot je to potrebno za dnevno uporabo.

Lahko vnetljive tekočine se ne smejo uporabljati tam, kjer je v bližini odprt ogenj, razen v slučaju, da je to nujno glede na proizvodni oziroma tehnološki postopek, vendar pa se mora v takem primeru posvečati posebno skrb požarni varnosti; pri takem delovnem mestu mora biti pripravljen požarni pesek ali aparat za gašenje s peno.

Člen 21

Bencinski in drugi sodi za lahko vnetljive tekočine morajo biti hranjeni pod streho, da niso izpostavljeni soncu ali vročini in to ne glede na to, ali so prazni ali polni. Sodi morajo biti zloženi tako, da je možno vsak čas posameznega potegniti iz vrste.

Člen 22

Vsi obratni prostori se morajo redno temeljito čistiti. Pri tem je treba posebej paziti na bombažne odpadke in mastne krpe in te sproti odstranjevati. Mastne krpe se smejo odlagati le v pločevinaste posode s pokrovom. Ob sobotah in dnevih pred prazniki se morajo te posode izprazniti.

Čiščenje električnih instalacij in naprav mora vršiti električar, kak drug delavec pa le pod nadzorstvom električarja.

Pranje strojev in raznih aparatov z večjo količino bencina je v vseh prostorih prepovedano.

Člen 23

Na podstrešjih se ne sme hraniti odpadni ali lahko vnetljivi material. V podstrešnih prostorih, kjer se iz objektivnih razlogov mora hraniti blago, se morajo izvajati poostreni požarno varnostni ukrepi. Vsaka uporaba odprtega plamena ali električnih grelnih naprav je brezpogojno prepovedana. V vseh podstrešnih prostorih morajo biti tudi pripravljene posode s peskom in aparati ter sodi z vodo in vedri, da se eventualni požar lahko zaduši.

Člen 24

Gasilske naprave: ročni aparati, posode z vodo, posode s peskom, lestve, orodje za gašenje in cevi, morajo biti stalno na svojem mestu ter v dobrem in uporabnem stanju.

Mesta, na katerih se nahajajo gasilske naprave, morajo biti vidno označena s posebnimi znaki.

Člen 25

Strogo je prepovedano zalagati gasilske naprave s kakršnimkoli materialom ali zaboji in mora biti vedno prost zadostni širok dostop do gasilskih naprav.

Enako je najstrožje prepovedano samolastno odstranjevati gasilske naprave s svojih mest, kakor tudi uporabljati katerekoli gasilske naprave za namene, ki nimajo zveze z gašenjem požara oziroma z vajami v gašenju.

Člen 26

Vsak obrat oziroma del obrata mora imeti vsaj dva izhoda na prosto, da se v slučaju požara ali druge nesreče lahko rešijo zaposlene osebe.

Prehodi in izhodi morajo biti vedno prosti, da je vsak čas možno neovirano gibanje.

Člen 27

Vse delavce v obratu je treba seznaniti z njihovimi dolžnostmi v slučaju, da nastane požar.

Vsak delavec mora biti poučen, kje nastopa nevarnost požara in posebej še glede nevarnosti na delovnem mestu, na katerem je zaposlen.

Vsak delavec, zlasti pa tisti, ki je zaposlen na delovnem mestu, kjer obstoja posebna nevarnost za požar, mora biti točno seznanjen, kje se nahajajo najbližje gasilske naprave in kako je treba z njimi ravnati. Predvsem mora znati ravnati z ročnimi gasilskimi napravami.

V ravnanju z ročnimi gasilskimi napravami se morajo dobro izvežbati delavci na naslednjih delovnih mestih:

v predilnicah: vsi zaposleni pri trgalnih in čistilnih strojih ter predelavci in mojstri v predpredilnici in dopredilnici;
v tkalnicah: vse nadzorno osebje;
v plemenitilnicah: vsi zaposleni pri kosmatilnih strojih in pri kondenzacijskih strojih, vsi zaposleni v smodilnici in v skladišču kemikalij ter vsi predelavci in mojstri;
v vzdrževalno energetskem obratu: vsi električarji, varilci, instalaterji, kleparji, ključavničarji, vodja mizarske delavnice in vodja zabojarne ter vodja zunanjih delavcev;
v upravi: osebje vratarsko-čuvajske službe, skladiščniki, šoferji in vodja garaže.

Clen 28

Za podjetje — in to ločeno za obrat I in za obrat II — mora biti izdelan situacijski načrt, iz katerega mora biti razvidno naslednje:
— vsa poslopja z izhodi, stopnišči ter notranjimi stenami;
— mesta za črpanje vode: hidranti, zajemališča, cisterne, sodi z vodo;
— mesta, kjer se nahajajo ročni gasilski aparati, zaboji s požarnim peskom in druge gasilske naprave.
Označevanje posameznih objektov, delovnih objektov in naprav mora biti v skladu z navodili Zavoda za reševalno in tehnično službo v Kranju. Tolmačenje vseh oznak mora biti razvidno iz legende na načrtu.

En izvod situacijskega načrta prejme poveljnik posamezne operativne enote IGD »Tekstilindus«, po en izvod pa se hrani v zapečateni kuverti v vratarni posameznega obrata.

Clen 29

Mesta, kjer morajo biti nameščene priprave za gašenje in njih število, določi komisija za požarno varnost v sodelovanju s poveljniki operativnih enot.

Clen 30

Aparati za gašenje morajo biti nameščeni upoštevač namen uporabe in specifične pogoje posameznega prostora.
Za gašenje električnih naprav se smejo uporabljati le aparati na suho gašenje. Tudi gašenje požara na strojih se smejo praviloma uporabljati le aparati za suho gašenje.
Zadostno število teh aparatov mora biti nameščenih v vseh prostorih, kjer obstoja možnost požara.
Vsak aparat za gašenje mora biti opremljen s kontrolnim listkom, iz katerega mora biti razviden datum polnjenja in pregleda.
Aparate, ki so nameščeni na prostem, je treba v zimskem času odstraniti, da se jih zavaruje pred zamrzitvijo. Ko ta nevarnost odpade, jih je treba zopet namestiti na določena mesta.

Clen 31

Sodi z vodo morajo biti nameščeni v vseh objektih, posebno še v lesenih. V zimskem času jih je treba zavarovati, da voda ne zamrzne. Vodo v sodih je treba najmanj 2-krat letno izmenjati.
Sodi morajo biti rdeče obarvani in pokriti, da se voda ne onesnaži. Poleg vsakega soda mora biti stalno vedro za vodo.

Clen 32

Vsak oddelek, skladišče, delavnica in garaže morajo imeti sledeče gasilske, reševalne in zaščitne naprave:
— ročne gasilske aparate na kemično peno — zlasti tam, kjer se hranijo vnetljive tekočine oziroma kjer se z njimi dela;
— gasilne aparate z CO₂, ki se uporabljajo za gašenje električnih naprav pod napetostjo, morajo biti nameščeni v vseh prostorih, kjer se take naprave nahajajo (transformatorji in slično);
— aparati na prah, ki se uporabljajo za gašenje vseh tekočih goriv ter za gašenje električnih naprav in ki se uporabljajo tudi za gašenje vseh ostalih vrst požarov, razen za gašenje finomehaničnih naprav (telefonska centrala);
— pesek v ustreznih zabojih mora biti nameščen v vseh oddelkih, kjer se dela z oljnatimi in lahko vnetljivimi snovmi. Poleg zaboja s peskom mora biti stalno tudi lopata;
— zidni hidranti ali vsaj sodi z vodo morajo biti nameščeni na vseh mestih, kjer je možno gašenje z vodo.

IV. IZVAJANJE NADZORA

Clen 33

V času, ko posamezen obrat oziroma oddelek ne obratuje, se mora vršiti v njem reden nadzor, da ne pride do požara, oziroma da se začetni požar takoj zaduši.
Poostren nadzor se mora izvajati v naslednjih oddelkih, ki so posebej izpostavljeni nevarnosti požara, dokler se v njih ne namestijo naprave za avtomatsko javljanje požara:
— v obratu I: skladišče preje, skladišče bombaža, zabojarne in mizarska delavnica, predilnica, skladišče surovega blaga na podstrešju plemenitilnice, adjustirni oddelek, vzorčna soba, skladišče gotovega blaga, skladišče kemikalij in splošnega materiala, barvna kuhinja, priročno skladišče barv in kemikalij;
— v obratu II: skladišče preje, skladišče bombaža, skladišče kemikalij, laboratorij, predilnica, tkalnica, mizarska delavnica, priročno skladišče barv in kemikalij.
Reden nadzor vršijo dežurni gasilci.

Clen 34

Nočni čuvaji morajo ob svojih obhodih posvečati posebno pozornost požarni varnosti.
Ob vsakem sumljivem znaku mora nočni čuvaj takoj opozoriti vodjo izmene oziroma oddelka, če obrat dela, v nasprotnem slučaju pa dežurno gasilsko skupino.

V. UKREPI OB IZBRUHU POŽARA

Clen 35

Vsakdo, ki opazi požar, mora nemudoma pričeti z gašenjem s tem, da uporabi v bližini se nahajajoče gasilske naprave in da pozove na pomoč delavce s sosednjih delovnih mest.
Vsak delavec, ki se nahaja v bližini nastalega požara, mora takoj priskočiti na pomoč in pomagati pri gašenju.

Clen 36

Obenem je treba o nastalem požaru nemudoma obvestiti obratovodjo oziroma vodjo dotične izmene, ki mora takoj na mesto požara. Obratovodja oziroma njegov namestnik mora takoj presoditi, ali se bo dal požar zadušiti z lastnim osebjem. Če dvomi, da se bo požar na ta način zadušil, mora poskrbeti, da se takoj alarmira poklicno gasilsko enoto mesta Kranj, ki se jo pokliče telefonično na št. 93 in nato še operativno enoto IGD »Tekstilindus« na naslednji način:
— v obratu I se požar sporoči v toplotno — interna telefonska št. 212. Iz toplotne se požarni alarm posreduje v vse obratne prostore potom rdeče signalne luči, obenem pa se mesto požara sporoči v gasilsko orodjarno.
— v obratu II se požar javi v vratarno — interna telefonska št. 8. Alarmiranje operativne enote se izvrši, dokler niso urejene signalne luči, po telefonu.

Alkoholizem

Tako v svetu kot pri nas se že dalj časa borimo proti alkoholizmu. Ta boj je v Sloveniji kot v Jugoslaviji v prvih letih razvijala organizacija Rdečega križa. Takoj po vojni pa so bile organizacije RK tiste družbene organizacije, ki so se srečavale v svojem vsakodnevem delu s kopico socialno-zdravstvenih problemov in jih skušale v mejah možnosti in sposobnosti reševati. Eden takšnih problemov je bil tudi alkoholizem, ki je že takrat na terenu povzročal skrb, zato postaja njegovo preprečevanje že zelo zgodaj sestavni del programov RK širom Jugoslavije.

Leta 1961 je organizaciji RK Slovenije uspelo pritegniti k reševanju družbenih problemov, ki neposredno ali posredno vplivajo na pojave alkoholizma tudi druge družbene organizacije, društva, strokovne službe in institucije. Na pobudo dr. Jožeta Potrča in Franca Kimovca-Žige je bil leta 1961 ustanovljen koordinacijski odbor SRS za boj proti alkoholizmu. Po smrti dr. Potrča je vodstvo prevzel dr. Janez Milčinski. Koordinacijski odbor deluje kot pobudnik in koordinator na področju boja proti alkoholizmu. Izhaja iz stališča, da boj proti alkoholizmu ni boj proti vsakršnemu uživanju alkoholnih pijač, marveč mora biti sestavni del prizadevanj za dvig materialnega in kulturnega standarda naših ljudi, za dvig moralnih vrednot udeležencev v prometu, boj za urejene družine in socialistično etiko in humanizem nasploh.

Seznam nerešenih problemov ob pojavu alkoholizma je tako obsežen, da lahko navedemo le nekaj najpomembnejših. Ob njih naj se vsak zamisli in poišče svoj možen prispevek, da ne bi bilo tako:

- smo menda edina država, ki dovoljuje nemoteno proizvodnjo žganih alkoholnih pijač (špirta)
- privatno žganjekuho in privatno prodajo teh pijač
- množično proizvajamo umetna vina
- ceneno prodajamo močne alkoholne pijače
- slabo je organiziran odkup sadja
- politika cen sadja v odnosu cen alkoholnih pijač je nesmoterna
- imamo zelo aktivno in bogato propagando alkohola tudi na RTV
- potrošnik ima zelo olajšan nakup vsakovrstnih alkoholnih pijač
- prepoved postrežbe z alkoholnimi pijačami mladoletnikom in že pijanim osebam nedosledno izvajamo
- na delovnih mestih še vedno točijo pijače
- pijani vozniki motornih vozil so na tretjem mestu povzročiteljev prometnih nesreč.

To so vidni znaki, ki nas vsakodnevno bodejo v oči pa ničesar ne ukrepamo. Izkušnje nas še niso naučile, da bi z vso silo zagrizli v ta pereč problem in se že enkrat zavedali, da moramo skrbeti v prvi vrsti za preventivo, za ustanavljanje zdravstvenih ustanov, kjer bi se alkoholiki zdravili.

Naštevane perečih vprašanj, ki terjajo stalne napore ter doslednejših rešitev je samo opozorilo, da so tudi ta vprašanja družbeno. Situacija kaže na premajhno zavzetost ljudi, institucij, družbenih in samoupravnih organov ter organizacij, da bi zmanjšali pogoje za širjenje pojavov alkoholizma predvsem med mladimi ljudmi.

Alkoholizem je dosegel v naši državi z močno povečano porabo alkohola v preteklih letih že zelo nevarno stopnjo in postaja naš vse bolj pereč socialni in družbeni problem.

Po statistiki in oceni strokovnjakov znaša pri nas potrošnja čistega alkohola (100-odstotnega) že poprečno 15 l na prebivalca. Z navedeno poprečno porabo alkohola na prebivalca smo doslej že prekosili vse države na svetu

razen Francije, kjer dosega ta potrošnja 19,8 litra.

Stopnja našega alkoholizma pa je v primerjavi s Francijo težja in bolj zaskrbljujoča, zato ker temelji le-ta predvsem na potrošnji visokoalkoholnih pijač. Medtem ko je v Franciji težišče porabe alkohola na vino (16,5 l in vsega 2,5 l čistega alkohola odpade na špirtuozne in žganje), je v Jugoslaviji ravno obratno. Na vino odpade vsega 2,75 l čistega alkohola, na pivo okrog 0,7 l, vse ostalo, to je okrog 12 l čistega alkohola na prebivalca pa odpade na razna žganja in špirtuozne.

Iz tega je razvidno, da moramo iskati korenine jugoslovanskega alkoholizma predvsem v nenormalno visoki potrošnji visokoalkoholnih žganih pijač ter le v mnogo manjši meri v vinu in najmanj v pivu.

Ni namreč vseeno ali uživamo alkohol v močni koncentraciji v obliki slivovke, tropinovke, vinjaka, votke, viskija, brinjevca, likerjev itd. ali pa v zelo razredčeni obliki, kot npr. vinu, pivu itd... Ugotovili so tudi, da učinkuje nerazredčeni alkohol v naravnem vinu to je še nad 220 sestavin, na naš organizem povsem drugače, kakor pa enaka količina alkohola, ki je raztopljena v čisti vodi.

Visokoalkoholne pijače pa miso za zdravje neprimerno bolj škodljive zato, ker vsebujejo močno povečano koncentracijo etilnega alkohola in to v vodni raztopini, ampak tudi zato, ker vsebujejo vsesplošno še povečano količino višjih alkoholov, ki so nekajkrat bolj strupeni od etilnega alkohola, in mnogi še veliko metilnega alkohola, ki je dvakrat bolj strupen.

Ta čezmerna potrošnja alkohola v obliki špirtuoz pa je pogojena v naši državi predvsem z izjemno nizke cene alkohola, to je špirta, ki stane za reprodukcijo — za proizvodnjo žganih pijač — samo 430 din. To je daleč nižja cena v vsej Evropi, saj stane povsod špirit 5—10 krat več. Iz tega lahko izhajamo, da stane ena alkoholna stopnja v obliki špirta šestkrat manj kot v obliki piva in 10 — 100 krat manj kot v obliki vina. Ker je prodaja špirta pri nas povsem prosta in nekontrolirana, naša inšpekcijska služba pa neučinkovita, je to hkrati najcenejše sredstvo za potvorbe slivovke, vina itd... Nasprotno pa je v Italiji cena vseh vrst alkohola (špirit, sadni in vinski alkohol) praktično izenačena in je s tem preprečena uporaba špirta za proizvodnjo specialnih vin (vermutov, likernih vin itd.) in potvorbo vin.

V naši državi torej podpiramo z našo davčno politiko proizvod-

njo industrijskega alkohola v škodo našega vinogradništva in v korist alkoholizma in potvorbe vseh vrst naravnih alkoholnih pijač. Zato ni prav nič čudno, če danes tihotapijo alkohol iz Jugoslavije v vseh mogočih oblikah po vsej Evropi.

Oglejmo si še posledice, ki jih ima alkoholizem za alkoholikovo družino.

Kronični alkoholik stalno vpliva na svojo ožjo okolico, predvsem na družino. Razni avtorji so ugotovili, da izvira 45 do 80 odstotkov alkoholikovih družin, kjer je eden od staršev alkoholik.

Raziskave v Franciji so pokazale, da samo 15 do 20 odstotkov preživelih otrok iz družin alkoholikov lahko štejemo za normalne ali uravnovešene, ostali so duševno nerazviti ali zaostali, precej primerov je epilepsije (božjast), predvsem pa ni majhno število otrok s psihopatično deviacijo osebnosti. Za zdrav osebnostni razvoj moramo otroku v krogu družine zagotoviti občutek varnosti, trdnosti in stalne čustvene topline, ki naj med seboj veže tudi ostale družinske člane. Teh pogojev družina kroničnega alkoholika nima. Otroci alkoholikov živijo v nezdravem čustvenem okolju, v stalnih prepirih in agresivnosti. Napeta družinska atmosfera prinaša otroku strah, negotovost, čustveno napetost. Ekonomski in socialni propad se kmalu opazi na otroku. Vsa družina in s tem tudi otroci, so nevrotizirani.

Posledice domačih razmer se jasno kažejo pri učencih na šoli. Pri takih otrocih je porušen občutek varnosti oz. osnova za zdrav rast njihove osebnosti. So negotovi, osebnostno labilni in sprejemljivi za najrazličnejše negativne družbene pojave. Opazna je dokajšnja zaprtost vase (predvsem v nižjih razredih), miselna odsotnost do dogajanja v razredu. Nekateri učenci so nemirni in skušajo vzpostaviti kontakt s sošolci na grob način. Uveljaviti se hočejo predvsem na negativnih področjih. Otrokova osebnostna močnost se povečuje, in če ne prej, se v puberteti pogosto pojavi moralna iztirjenost in delinkventnost. Šolanje največkrat zaključijo v 5. 6 ali v 7 razredu. Če pa le dovršijo osemletno šolanje, se odločajo za poklicne šole, saj želijo, da čimprej pridejo do svojega poklica in s tem do osamosvojitve in rešitve materialnega problema.

Kar pa je pri tem najbolj zaskrbljujoče je dejstvo, da je alkoholizem spremljevalec mlade, šele razvijajoče se družbe in kulture. Se kdaj vprašamo kakšne so posledice v otrokovem razvoju, če se nahaja v bližini ljudi, ki čezmerno uživajo alkohol, kakšne so posledice za otroka, če sta oba starša alkoholika ali pa samo eden:

nadalj. na str. 7

Iz zgodovine tiskarstva

nadalj. s 4. strani

Za enostavnejšo in hitrejšo izdelavo so okoli leta 1850 iznašli žige, s katerimi so nanašali vosek. Čeprav je bilo treba nekatere dele s tjantingom popraviti, so vseeno pridobili na času. Delavec z žigi je moral zelo paziti, da je žige pravilno polagal. Z žigovanjem pa se lahko delo poceni s tem, da se dve tkanini, prekriti in neprekruto z voskom, združi. Tako se na obeh pozna vzorec, kvaliteta vzorca pa s tem pada.

Na jugu Jave pa še vedno prekrivajo s prekrivalnim sredstvom iz starih časov, to je z riževom moko. Njihovi batiki so enobarvni. Barvajo predvsem v turško rdeči barvi. Blago, na katero tiskajo, stekajo sami. 40 dni ga pripravljajo v olju in lugu. Spranega in posušenega vodoravno napno na okvire. Površino razdele s pomočjo lesenih palčk. Njihovi vzorci so običajno geometrijski. Na tkanino ne rišejo s tjantingom, kot njihovi severnejši sosedje, pač pa s pripravo imenovano kalam.

TJANTING javanska ismajdba za mamasauje voska na blago

Včasih rišejo še primitivneje, in sicer s prstom ali tubo iz bambusovega listja. Kalam je priprava iz bambusove cevke, ki je priprljena v krpe. Finejše dele vzorca delajo z bambusovimi peresi. Vzorec narišejo na obe strani, včasih pa tudi samo na eno. Ker s enkratnim prekrivanjem porabijo manj časa in voska, je taka tkanina cenejša in primernejša za ubožnejše prebivalce.

Na tem delu Jave, pa ne služi kot prekrivalno sredstvo vosek, pač pa riževa moka, ki jo lahko odstranijo z namakanjem v mrzli vodi.

Nadaljevanje prihodnjič!

M. R.

Popotovanje po vzhodni Evropi in SZ

Da je Moskva čista, drži! Takoj za parado (zadnji v paradi so šli vsi vrhunski športniki) so brneli tovornjaki z ogromnimi čistilnimi napravami, sesalci, brizgalnimi cevmi in krtačami. (Od večtisoč glav množice ljudi je ostalo na cesti le tu in tam kako cvetje ali brezov list). Ne samo Moskva, tudi manjši kraji po Sovjetski zvezi so izredno čisti; najsi bo to prostor, kjer smo jedli ali spali, vse je bilo čisto, pa četudi skromno. Tudi najbolj preprosto stranišče na odprtino je bilo čisto in do belega poribano, v njem ni manjkalo papirja in razkuževalnega sredstva.

V Moskvi smo si ogledali več kulturnih, zgodovinskih in umetnostnih spomenikov ter muzejev.

Hotel Leningradskaia, kjer smo bili nastanjeni, stoji nasproti Bolšoj teatru. To je prvorazredni hotel. Takih hotelov je več. Podobni so kremeljski trdnjavi v moderni izvedbi. Te nebotičnike je dal postaviti Stalin.

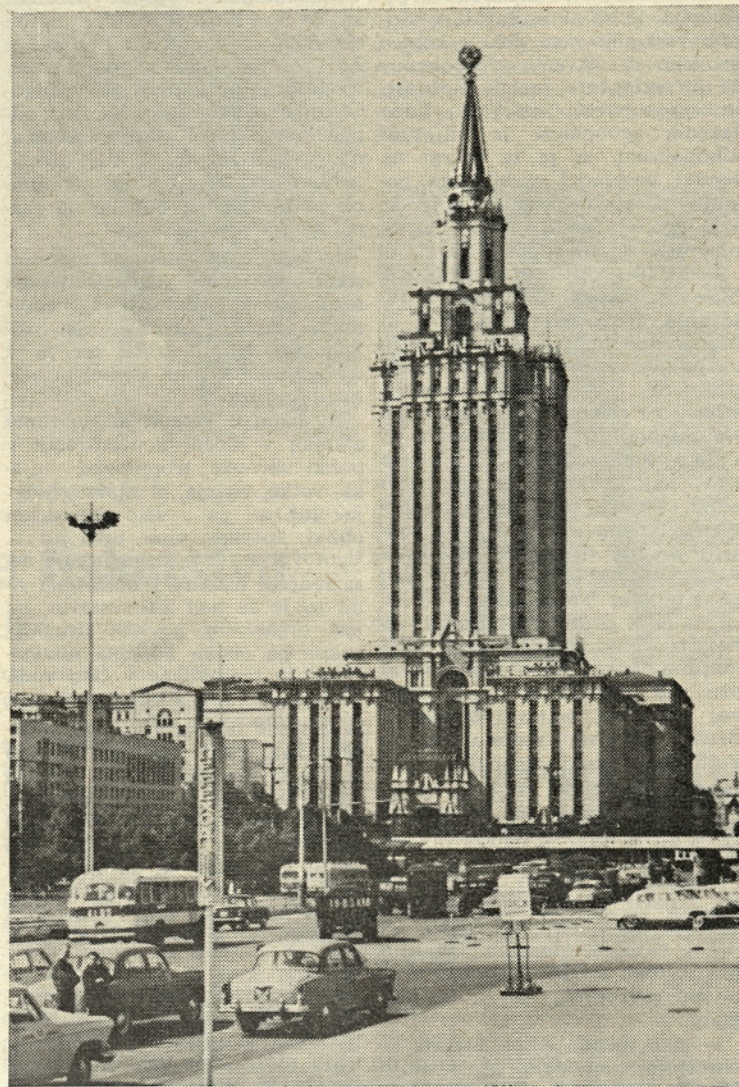
Sobo sem dobila v osemnajstem nadstropju. S sobe sem imela lep razgled po najlepšem delu mesta. Škoda da Moskva ni arhitektonsko enotno grajena. Lepoto skladja razbijajo kremeljski trdnjavi podobni nebotičniki in moderne stavbe, ki niso najbolj vključene v arhitektonsko žito v posameznih stoletjih različno oblikovani prostor. Moskva ima zelo malo zelenja, več je nasadov z rožami.

Hrana v Sovjetski zvezi je po svoje dobra, a drugačna od naše. V vseh dneh našega potovanja smo čutili veliko pomanjkanje sadja in zelenjave. V teh dneh smo pojedli nekaj sveže na koščke narezane čebule — to je bila edina zelenjava. Najpogostejša jedila, ki smo jih dobivali so boršč — juha iz kislega zelja, in suha hrana, ki pa je močno soljena in kisana. To so bile predvsem salama, hrenovke, sir, maslo, razni kruhi (največ kumisnega); vložena zelenjava — paprika, kumarice ali paradižnik; po vsaki jedi pa odlični mlečni sladole. To — bolj suho hrano pa smo zalivali s črno kavo (navadno, a bolj redko), slabim pivom, umetno kislo vodo ali kvasom (sladka pekoča temnorjava pijača).

Strežno osebje po restavracijah je zelo gospodovsko. Strežajo po večini ženske, ki so bile večkrat kar hude, če nismo vse pojedli.

Enkrat nisem pojedla kislega borščja, zato sem vanj položila žlico in pomaknila na stran. Ko je prišla strežnica, me je kratko

malo strogo posvarila, da moram dosežkov. Kot običajno sem ključ vse pojesti. Nisem mogla. Končno mi je krožnik z juho odnesla, žlico pa je trdo položila v nož, češ da jo bom še rabila! (V sovjetski zvezi ne menjajo ključ od sobe oddala komisarki v nadstropje in odšla k dvigalu. Ko sem že hotela vstopiti, priteče za mano, mi prepove vstop v dvigalo, češ da ji nisem dala ključa. Ključ

Hotel »Leningrad« v Moskvi

krožnikov in pribora med jedjo).

Ljudje po hotelih in ustanovah se ne ženejo za delom tako kot pri nas. Vse delo opravljajo bolj počasi in to do ure, ki je določena. Če zamudiš uro, ki je določena za hrano, prevoz, ogled mesta ali zagrešiš kako nerodnost, ne dosežeš z nobeno prošnjo ničesar. Njet! Zgodilo se mi je tretji dan bivanja v Moskvi. Bili smo namenjeni v Muzej gospodarskih

sem iskala pol ure (pri tem sem zamudila obisk muzeja). Nisem ga našla, zato sem odšla h komisarki, da pogledam, če je ključ pri njej. Na hodniku mi pride nasproti s ključem v roki. Našla ga je pred seboj na mizici. Ni dobro pogledala, je rekla. Bila sem vesela, da sem lahko odšla v dvigalo. Pravila so pravila in držati se jih je treba! D. P.

Nadaljevanje prihodnjič!

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem predilnice I, izvršnemu odboru sindikalne podružnice predilnice I za darilo ob upokojitvi. Vsem želim mnogo sreče in uspehov v novem letu 1971.

Angelca Pikš

Ob bridki izgubi moje drage mame
TEREZIJE OMAN

se iskreno zahvaljujem sodelavkam pripravljavnice obrata II za poklonjeni venec, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Malka Knez

Ob prerani izgubi moje ljubeče žene
OLGE OKORN

se iskreno zahvaljujem sindikalni podružnici predilnice I, sodelavkam in sodelavcem za spremstvo na njeni zadnji poti, kakor tudi za podarjeno cvetje in izraze sožalja. Enako se zahvacujem tovarišu Blazniku za poslovilne besede.

Žaluojači mož Franc Okorn

Ob bridki izgubi našega dragega moža in ljubega očeta
JANEZA ZIHERLA

se iskreno zahvaljujem celotnemu kolektivu Tekstilindusa, tovarniškemu odboru, izvršnemu odboru sindikalne podružnice vzdrževalno energetskih obratov za tolažilne besede in materialno pomoč. Posebej se zahvaljujem Francu Mrkuta za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem, ki so z nami sočustvovali, prav lepa hvala.

Žaluojači: žena Silva z otroki

Po potrebi se daje zunanji alarm. Znak za zunanji alarm je dolg pisk, ki traja eno minuto brez zavijanja sirene. Zunanji alarm se daje po nalogu poveljnika enote IGD »Tekstilindus« oziroma njegovega namestnika.

Člen 37

Na dani alarm se morajo takoj zbrati vsi člani operativne enote IGD »Tekstilindus« v gasilski orodjarni ter nemudoma stopiti v akcijo. Člani, ki so že na mestu požara, ostanejo kljub alarmu naprej na mestu in nadaljujejo z gašenjem.

Člen 38

O vsakem požaru je treba takoj obvestiti tudi organe Uprave javne varnosti (klicati postajo Milice Kranj — telefonska številka 92).

Člen 39

Ob nastanku požara je treba takoj zapreti okna, vrata in zračnike, da se onemogoči dohod zraka in širjenje ognja. Prav tako se mora takoj izklopiti elektriko.

Člen 40

Akcijo gašenja požara vodi poveljnik operativne enote IGD »Tekstilindus« oziroma njegov namestnik. Ta vodi gašenje tudi v slučaju, če priskočijo na pomoč sosednje gasilske enote.

Če pride na pomoč enota poklicne gasilske službe Kranj, vodi akcijo gašenja požara še naprej poveljnik operativne enote IGD »Tekstilindus«, upoštevajoč nasvete poveljnika poklicne gasilske enote.

Uslužbenec Uprave javne varnosti, ki pride na mesto požara, sme določiti tudi drugače, če je to v prid boljši in uspešnejši akciji.

Člen 41

Da bi se mogel neovirano gasiti požar, daje vodja gašenja povelja glede smoterne uporabe gasilskih naprav in pravilne taktike pri gašenju. Pri tem je treba upoštevati, da se ne poškodujejo po nepotrebnem stroji zaradi uporabe neprimernih gasilskih naprav.

Imenovani sme v isti namen določiti tudi naslednje:

1. prepovedati osebam, ki ne sodelujejo pri gašenju, dostop v bližino požarnega mesta;
2. določiti odstranitev oseb in predmetov iz sosednjih objektov, ki jih ogroža požar, zlasti še odstranitev materiala, ki ga utegne požar zajeti;
3. določiti, da se delno ali popolnoma porušijo objekti oziroma deli objektov, po katerih bi se utegnil požar razširiti, če se širjenje požara ne da drugače preprečiti;
4. določiti, da se prekine električni tok in dovod pare;
5. pritegniti k gašenju oziroma reševanju tudi vse ostale delavce, ki se nahajajo takrat v podjetju.

VI. OSTALE DOLOČBE

Člen 42

V obeh vratarnah morajo biti vidno izpisane vse telefonske številke, katere je treba klicati v primeru požara.

Člen 43

V obratnih prostorih smejo biti v nočnem času le osebe, ki so v tem času pri svojem rednem delu. Vsaka prekršitev tega določila je disciplinski prestop.

Člen 44

Določila tega pravilnika z vsemi obveznostmi za člane IGD »Tekstilindus« in vsega delovnega kolektiva veljajo tudi v slučaju elementarnih nezgod (npr. poplava).

Člen 45

Osebe v delovnem razmerju, ki pomagajo pri gašenju požara ali pri reševanju, imajo med tako odsotnostjo z dela pravico do nadomestila v višini povprečnega osebnega dohodka.

Člen 46

Obratovodja oziroma njegov namestnik mora ob vsakem požaru takoj obvestiti glavnega direktorja podjetja (int. tel. št. — 230) in tehničnega direktorja (int. tel. št. — 320).

Člen 47

Osebe in organi, odgovorni za požarno varnost v podjetju, se morajo ravnati ne le po predpisih tega pravilnika, marveč tudi po ostalih predpisih, ki urejajo požarno varnost, zlasti: pravilnik o zaščitnih ukrepih proti nevarnosti električne struje UL FLRJ 107/47.

Člen 48

Kršitev ali neizvajanje določil tega pravilnika se smatra za kršitev delovnih dolžnosti in se zoper take osebe uvede disciplinski postopek.

Člen 49

Ta pravilnik začne veljati 8 dan od sprejetja in razglasitve.

Predsednik delavskega sveta:
Abramič Olga, dipl. ing.

Za praznične dni hitro pripravljene tople pijače

Kasaška kava (za 4 osebe)
3/8 vode, 2 žlici sladkorja, 1 strok vanilije, 4 polne čajne žličke mleto kave, dobi se v konzervah npr. »Neskafe«, 3/8 l rdečega vina, 4 likerjeve kozarčke vodke in 4 rezine limone ali pomaranče.

Vodo, sladkor in zrezan vanilijev strok počasi segrevamo na ne prevročem štedilniku, dodamo kavo in ko se v vodi razpusti, dolijemo še vino in zopet segrevamo. Pijačo odstavimo predno zavre. Pripravljene punč kozarce splaknemo z vročo vodo in vlijemo vanje vodo. Iz kave odstranimo vanilijo in prilijemo k vodki v kozarce. Na rob kozarca nataknejo rezino limone ali pomaranče. Ponudimo vroče.

Punč iz rdečega vina (za 4 osebe)
2 pomaranči, 2 veliki žlici rjavega kandi sladkorja, 1 cimetovo palčko, 4 klinčke, 1/4 l rdečega vina, 4 likerjeve kozarčke ruma. Pomaranče stisnemo in sok pomešamo s kandi sladkorjem in cimetovo palčko ter klinčki. To počasi segrevamo in mešamo. Toplo precedimo in dodamo vino. Nato zopet kuhamo in odstranimo tik preden zavre. Dodamo še rum in z vročo pijačo napolnimo z vročo vodo izplaknjene kozarce. Serviramo vroče.

Jajčni grog (za 4 osebe)

4 rumenjaki, 2 polni žlici sladkorja, 4 male čašice ruma, približno 1/2 vroče vode.

Rumenjake vmešamo s sladkorjem, ki ga počasi dodajamo. Mešamo tako dolgo, da se sladkor stopi. Rum malo segrejemo in dodamo stepeno maso, dobro zmešamo in razdelimo v kozarce, izplaknjene z vročo vodo. V kozarcih zalijemo grog z vročo vodo. MaK

V Leningradu

**Sodeluj
v
Tekstilcu!**

Alkoholizem

nadalj. s 5. strani

— čustvena otopenost in odtujenost otrok od staršev
— osebnostna in vzgojna zanamarnost

— nevroze različnih oblik in stopenj
— slabo razvite učne navade pri otrocih
— neuspehi v šoli
— begi od doma

— telesne poškodbe otrok
Kdaj postane otrok dovzeten za to normalno družinsko okolje. Brž ko se pojavi alkoholizem. Posledice se že kažejo v dobi nosečnosti, če je mati uživala prevelike količine alkohola. Omenjene posledice so mnogokrat spremljevalci pojava alkoholizma v družini v najhujših oblikah.

Kako torej odpravljati posledice pri otrocih?

Treba je pričeti s starši. Spremeniti se mora alkoholik v družini, spremeniti se mora čustveno vzdušje, da otrok lahko zopet dobi zaupanje v starše in vase. Seveda je potrebno delati tudi z otrokom, ga spreminjati, usmerjati in mu pomagati.

In preventiva?

Dovolj je dokazov, ki nam govorijo, da alkoholizma ne moremo odpraviti na administrativni način. Ena izmed realnejših rešitev tega problema in prispevek za rešitev je vsekakor vzgoja v najširšem pomenu tega problema. To pa je dolgotrajen proces.

Soglasna ugotovitev številnih raziskovalcev po svetu in pri nas je, da je alkoholizem eden tipičnih socialno-patoloških pojavov. Te pojave kakor so npr. prostitucija, kriminaliteta, narkomanija ipd. štejejo danes za izrazito družbene pojave, ne le zaradi posledic temveč tudi zaradi tega, ker spremljajo vse vrste družbenih gibanj in procesov. Družbeni procesi zajemajo vedno večje množice ljudi, jih izpostavljajo raznim pritiskom, jim spreminjajo družbeni status. Od ljudi zahtevajo vedno več. Nujno je, da nek odstotek ljudi ne zmore vsega, kar od njih zahtevajo oz. se ne znajo uveljaviti in zadovoljevati svojih potreb v okviru veljavnih in pravnih norm.

Alkoholizem nastaja, po sodobnih spoznanjih, kadar pride do stika med tako ali drugače načeto osebnostjo in razmerami v njegovem ožjem ali širšem okolju, zaradi katerih se znajde v zanj nepremostljivi stiski. Je pa tudi drugo: posameznik čezmerno popiva zaradi tega, ker je to na-

vada v njegovem okolju, zaradi dolgočasje, občutka nemoči, nesposobnosti, izoliranosti ter konfliktov z ožjim in širšim okoljem.

Obseg, gibanje in družbeno nevarnost socialno-patoloških pojavov sploh in alkoholizma posebej, namreč v neki družbi in tudi v naši določajo mnogi dejavniki, zlasti pa tile:

— družbene razmere v njihovi celovitosti, ki imajo mimo v splošnem pozitivnih tudi svoje negativne posledice, ko spravljajo nekatere ljudi v stisko, obup, razočaranje, agresivnost, demoralizacijo, brezizhodnost itd...

— odnos družbe in zlasti njenih vodilnih sil do alkoholizma. Ta odnos je lahko strpen, indiferenčen ali nestrpen. Predvsem od tega je odvisno ali bo družba v svoji zavestni obli politiki in njenih sestavnih delih kaj ukrenila ali ničesar, ali bo postavila alkoholizmu večje, manjše ali pa sploh nobenih ovir

— posameznikova osebnostna oblikovanost od katere je odvisno ali se bo sploh podal pritiskom družbenih razmer.

Obseg gibanja in družbeno nevarnost alkoholizma je odvisen do določene mere od zavestne družbene politike in od bolj ali manj učinkovite družbene intervencije. To pomeni, da v boju proti alkoholizmu družba ni docela nemočna, ampak utegne biti ob ustrezni politiki tako močna, preprečuje naraščanje pojava, ga omejuje in poskrbi za prizadete ljudi vsaj potem, ko začnejo motiti, če že ni mogla tega pravočasno preprečiti.

Iz povzetka gradiva republiškega sekretariata za zdravstvo in socialno varstvo

Kaj ukrojmimo tudi iz našega blaga

Nova moda prinaša najrazličnejše kombinacije v oblačilih, kar se nam je včasih zdelo nemogoče, je danes moderno, potom in gubami na krilu. 3. Jersej je primerna tkanina za takšno obleko midi dolžine. Pas je iz umetnega usnja.

lahkega materiala. Robovi so bogato drapirani.

7. Naš tiskani poliester je primeren za takšno obleko. Moda

sebnost kombinacije dveh različnih vzorcev.

1. Obleka na skici je iz enobarvne terlenke midi dolžine. Dopolnjujejo jo rokavi in pentlja iz vzorčastega blaga v odgovarjajoči barvi.

2. Iz enobarvne terlenke je ukrojena obleka s podaljšanim živ-

4. Za vitke postavbe obleka iz enobarvnega blaga. Dopolnjuje jo široki dvojni pas.

5. Za večerne prilike dvodelna obleka iz blaga z efektno vezavo. Jopica je kratka, v pasu oprijeta.

6. Kombinacija težjega enobarvnega blaga in lahkega potiskane poliestra ali drugega

prinaša zopet drapirano krilo in napihnjene rokave.

8. Se ena obleka iz potiskanega poliestra. Krilo je sestavljeno iz treh enakih dolžin, vsaka dolžina je rahlo drapirana. Rokavi so na spodnjem delu močno razširjeni.

MaK

Nega tuberkuloznega bolnika

Običajno je bolnik s tuberkulozno obolenjem na daljšem zdravljenju v bolnišnici. Ko se vrne iz njene oskrbe, moramo pa doma poskrbeti za rehabilitacijo (okrevanje) in ga moramo zato negovati. Prav tako pa je potrebno ohraniti zdravje ostalih družinskih članov, ker so bolnikovi izločki (slina, blato in voda) še vedno kužni. Če se bolnik zdravi doma z odprto obliko tuberkuloze, mora biti tisti, ki mu streže, še posebej previden, da se ne okuži tudi sam. Oseba, ki neguje takega bolnika, naj nosi masko iz dobro pralnega blaga, najbolje belo, ker se lahko prekuha. Tako masko lahko sešijemo sami. Odrežemo do 12 cm širok in 15 cm dolg kos blaga, zarobimo in na obeh straneh prišijemo trakove. Masko si položimo čez usta in nos, zavežemo pa jo v zatilju. Menjavati jo moramo vsak dan in paziti, da jo vedno z isto stranjo polagamo čez obraz. Najbolje je, da si to označimo. Poleg maske je potrebno imeti še ruto in predpasnik iz dobro pralnega blaga. Uporabljamo ju samo pri strežbi bolnika, za gospodinjstvo pa si nadenemo drug predpasnik. Po vsakem delu z bolnikom si je potrebne roke in obraz umiti z vodo in milom. Bolnikova soba naj bo opremljena enostavno, naj bo svetla, zračna in suha. Oprema mora biti iz materiala, ki se dobro čisti in razkužuje, odvečno pohištvo in preproge pa odstranimo.

Lego bolnika v postelji predpiše zdravnik. Če je obbolelo le eno pljučno krilo, bo ležal na bolni strani, s tem se bolni del pljuč umiri, krepkeje pa diha zdravi del.

V sobi naj bo čimveč svežega zraka, v ta namen sobo pogosto zračimo in jo tudi manj kurimo. Skrbeti moramo za bolnikovo osebno higieno, za čisto perilo in pogosto umivanje. Umiva naj se sam, le če je obolenje težje oblike, mu pomagamo.

Posebno moramo biti pozorni na bolnikov kašelj in izpljunke. Izkašljeje naj v ročne pljuvalnike, ki jih moramo redno vsak dan čistiti s krtačo in milnico, večkrat razkužiti z desolom ali lisolom in prekuhavati v nallašč za to dolo-

čeni posodi. Vro naj 15 — 20 minut. Zelo primerni so papirnati pljuvalniki in robčki, ki jih lahko z vsebino vred sežgemo. Bolnikovo blato, vodo in straniščno jamo razkužujemo z apnenim mlekom, ki ga pripravimo tako, da apno ugasimo (na 1 kg živega apna vlijemo 6 del vode). Ugašenemu apnu prilijemo še 4 l vode in dobimo ceneno ter učinkovito razkužilo. Z apnenim mlekom razredčimo izločke in jih nato vlijemo v kanalizacijo ali straniščno jamo.

Jedilni pribor naj bo za tuberkuloznega bolnika ločen od ostalih članov družine in ga moramo prekuhavati v raztopini sode (2 dkg na 1 liter vode). V tej raztopini naj vre 10 minut.

Ščetko za zobe je treba umivati v vodi in milu, nato jo damo razkužiti še v 6% raztopino formalina, ki ga kupimo v lekarni.

Tuberkulozni bolnik se močno potni. Ne smemo ga pustiti v preznojenem in mokrem perilu, ker se lahko prehladi. Pogosto ga moramo preobleči in obrisati z brisačo, ki smo jo namočili v okisani vodi (mlačni). Perilo naj se obvezno vedno prekuhava, zato naj bo iz blaga, ki je dobro pralno.

Pri prehrani tuberkuloznega bolnika pazimo, da dobiva dovolj beljakovin (jajca, meso, mleko) ter vitaminov (sadje in zelenjava). Vso pozornost in skrb je treba posvečati rednemu dajanju zdravil ter občasnim zdravniškim pregledom bolnika in njegovih svojcev.

Če se pojavijo komplikacije pri zdravljenju, kot je na primer krvavitev iz pljuč, moramo bolnika pomiriti in mu namestiti visoko vzglavje. Na prsa, tam kjer je krvavitev nastala (to čuti bolnik sam), dajemo hladne obkladke in po žilicah hladno vodo. Če izgubi zavest, ga moramo obrniti na bok ter glavo nagniti na stran, da se ne zaduši z izbljuvki. Čimprej pokličimo zdravnika.

Ko je bolnikovo zdravljenje končano, je treba prostor, kjer je ležal, temeljito očistiti, stene prebeliti, predmete v sobi umiti z milnico in jih razkužiti z aseptolom ali lisolom. Vse perilo je potrebno oprati, prekuhati in prelikati.

A. P.

Navodila za reševanje slikovne križanke

Vsi opisi so vključeni v lik križanke bodisi s slikami bodisi s

teksti. Več puščic iz iste slike pomeni, da je treba vpisati v polje več sorodnih rešitev. Kadar sta v polju dva opisa, velja zgornji za besedo na desni, spodnji pa za spodnjo besedo. Če je v polju le en opis, velja za edino

možno smer. Pri navedenem imenu in priimku je treba vpisati njuni začetnici, pri kemičnem elementu njegov kemični znak, pri kraju njegovo avtomobilsko oznako, ipd. Črtkana črta pomeni več besed.

Nagrade:

Rešitve križank oddajte
do 15. januarja 1971.

1. 25,00 dinarjev
2. 20,00 dinarjev
3. 15,00 dinarjev
4. 10,00 dinarjev